

POSTANOWIENIE

Dnia 16 marca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku H. B.
przy uczestnictwie P. Spółki Akcyjnej w K.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 16 marca 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w S.
z dnia 2 grudnia 2019 r., sygn. akt V Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) oddala wniosek wnioskodawcy o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

P. S.A. z siedzibą w K. - uczestnik postępowania z wniosku H. B. o ustanowienie służebności przesyłu wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w S. z dnia 2 grudnia 2019 r., którym oddalono jego apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w M. z dnia 30 maja 2019 r., ustanawiającego na rzecz uczestnika postępowania służebność przesyłu na zasadach opisanych w sentencji.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W sprawie niniejszej skarżący dostrzegł istotne zagadnienie prawne, *czy zgodę właściciela nieruchomości na posadowienie urządzeń przesyłowych można traktować za błędne, acz usprawiedliwione przekonanie właściciela urządzeń przesyłowych do prawa do korzystania z gruntu, na którym posadowione zostały urządzenia służące do przesyłania energii elektrycznej w zakresie służebności przesyłu.*

Ponadto skarżący powołał się na potrzebę dokonania wykładni art. 7 k.c. w odniesieniu do momentu, w którym objęto w posiadanie służebność przesyłu, wskazując kilka orzeczeń Sądu Najwyższego, które uważa za rozbieżne.

Przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć charakter uniwersalny, tzn. jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzyganiu innych podobnych spraw. Jednocześnie, chodzi o problem, którego wyjaśnienie byłoby konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi, wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) oraz w związku z podstawą prawną zaskarżonego wyroku (por. postanowienia: z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, nie publ. oraz z dnia 3 lutego 2012 r. II UK 271/11, nie publ.).

Natomiast przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa wymaga od skarżącego wskazania, które przepisy mają być poddane wykładni Sądu Najwyższego. Konieczny jest również opis wątpliwości związanych z wykładnią powołanych przepisów, polegający na zarysowaniu możliwych sposobów jej dokonania, wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawieniu własnej propozycji interpretacyjnej. W przypadku powoływania się na rozbieżności w orzecznictwie należy również, choćby przykładowo, wskazać orzeczenia, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany (zob. m.in.

postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15; z dnia 27 listopada 2015 r., IV CSK 330/15 – nie publ), przy czym nie chodzi tu o rozbieżności w wykładni pomiędzy sądem pierwszej i drugiej instancji, które orzekały w danej sprawie (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2014 r., IV CSK 505/13, nie publ.). Jeżeli jednak Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii wykładni powołanych przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu, brak jest interesu publicznego w przyjęciu takiej skargi (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2014 r., II UK 515/13; z dnia 16 lipca 2013 r., II UK 142/13 – nie publ.).

Problematyka przedstawiona przez skarżącego na uzasadnienie występowania w sprawie przyczyn przyjęcia skargi do rozpoznania uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. jako zagadnienie prawne nie wykazuje cech nowości, bowiem podobne kwestie były już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego. Obecnie wykładnia art. 7 k.c. w kontekście podanym przez skarżącego nie wywołuje też rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Linia orzecznicza uległa utrwaleniu po wydaniu przez Sąd Najwyższy uchwał z dnia 20 listopada 2015 r., III CZP 76/15, OSNC 2016, nr 12, poz. 138 oraz z dnia 16 maja 2019 r., III CZP 110/18, OSNC 2020, nr 1, poz. 9. Zgodnie z wyrażonym w nich stanowiskiem wybudowanie urządzeń przesyłowych na gruncie osoby trzeciej za jej zgodą wyrażoną bez zachowania formy aktu notarialnego świadczy o złej wierze posiadacza służebności.

Orzeczenia wymienione przez skarżącego jako rozbieżne pochodzą zaś z lat wcześniejszych, sprzed ustabilizowania się linii orzeczniczej w tym zakresie.

Z kolei dla skutecznego powołania w skardze przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. konieczne jest wykazanie przez skarżącego kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego mającej charakter oczywisty, widoczny *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2016 r., IV CSK 729/14 oraz z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15 - nie publ.).

Oczywistą zasadność skargi powód wiąże z okolicznością, że - w jego ocenie - w sprawie nie przeprowadzono przeciwdowodu dla domniemania z art. 7

k.c. Domniemanie prawne wyrażone w tym przepisie wiąże bowiem sąd, aż do momentu wykazania sytuacji przeciwnej. Zważywszy na przytoczoną wcześniej linię orzecniczą Sądu Najwyższego, zgodnie z którą samo wykazanie faktu posadowienia i eksploatacji urządzeń przesyłowych, pomimo braku zgody właścicieli wyrażonej w przepisowej formie stanowi przeciwdowód wobec domniemania z art. 7 k.c.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

jw